

15.9.2020

EOAK/6053/2019

Ratkaisija: Apulaisoikeusasiamies Pasi Pölönen

Esittelijä: Vanhempi oikeusasiamiehensihteeri Terhi Arjola-Sarja

OIKEUSAPUTOIMISTON MENETTELY MUUTOKSENHAKUKIRJELMÄN TOIMITTAMISESSA TUOMIOISTUIMELLE

1 KANTELU

Kantelija pyysi tutkimaan Kainuun oikeusaputoimiston julkisen oikeusavustajan menettelyä valituslupahakemuksensa toimittamisessa korkeimmalle hallinto-oikeudelle.

Kantelija kertoi, miten hän oli saanut tiedon, jonka mukaan korkein hallinto-oikeus ei ollut tutkinut kantelijan valituslupahakemusta, koska hakemus oli lähetetty oikeuteen myöhässä.

2 SELVITYS

Kantelun johdosta hankittiin Kainuun oikeusaputoimiston lausunto. Lisäksi käytettävissäni on ollut korkeimman hallinto-oikeuden päätös 6.9.2019.

3 RATKAISU

Korkein hallinto-oikeus on 6.9.2019 antamallaan päätöksellä jättänyt kantelijan Helsingin hallinto-oikeuden ratkaisua 28.6.2019 koskeneen valituslupahakemuksen tutkimatta. Päätöksen perusteluissa esitetään, että hallinto-oikeuteen palautuneen saantitodistuksen mukaan muutoksenhakijan asiamies on saanut päätöksen tiedokseen tiistaina 2.7.2019. Valituslupahakemus olisi näin ollen tullut toimittaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen viimeistään tiistaina 16.7.2019 ennen viraston aukioloajan päättymistä. Edelleen perusteluissa esitetään, että valituslupahakemus on saapunut korkeimpaan hallinto-oikeuteen tiistaina 16.7.2019 kello 16.23 sähköpostitse, ja että valituslupahakemus on näin ollen saapunut viraston aukioloajan päättymisen jälkeen, eli valitusajan päätyttyä. Päätöksen mukaan tämän vuoksi valituslupahakemus on hallintolainkäyttölain 26 §:n 1 momentin ja 51 §:n 2 momentin sekä ulkomaalaislain 196 §:n 3 momentin nojalla jätettävä tutkimatta.

Korkeimmasta hallinto-oikeudesta saadun tiedon mukaan kantelijan asiamiehenä asiassa on toiminut julkinen oikeusavustaja Kainuun oikeusaputoimistosta.

Kainuun oikeusaputoimiston lausunnon mukaan asiassa on riidatonta, että valituslupahakemus on toimitettu myöhässä korkeimpaan hallinto-oikeuteen ja että tämän perusteella korkein hallinto-oikeus on jättänyt valituslupahakemuksen tutkimatta. Lausunnon mukaan kyseessä on

oikeusaputoimiston virhe. Avustajan olisi tullut huolehtia siitä, että valituslupahakemus toimitetaan valitusajan puitteissa korkeimmalle hallinto-oikeudelle.

Kantelun johdosta ei ole voitu hankkia kysymyksessä olevassa asiassa kantelijan avustajana toimineen julkisen oikeusavustajan selvitystä. Näin ollen oikeusaputoimiston lausunnossa myönnetyn virheen syytä ei ole voitu tarkemmin selvittää.

Säädettyjen määräaikojen noudattaminen on oikeusaputoimiston hoidettaviksi ottamissa asioissa varsin keskeistä ja olennaista. Määräaikojen laiminlyöminen voi aiheuttaa paitsi muuta haittaa myös lopullisia oikeudenmenetyksiä oikeusaputoimiston asiakkaille. Tässä asiassa oikeusaputoimiston asiakkaana olleen kantelijan asiaa ei ole oikeusaputoimistossa hoidettu siten, että hänen perustuslain 21 §:ssä turvattu oikeus hakea muutosta olisi toteutunut.

Eduskunnan oikeusasiamiehestä annetun lain 11 §:n 1 momentin mukaan oikeusasiamies voi laillisuusvalvontaansa kuuluvassa asiassa tehdä toimivaltaiselle viranomaiselle esityksiä tapahtuneen virheen oikaisemiseksi tai epäkohdan korjaamiseksi. Oikeusasiamies voi perusoikeuksien valvontatehtävänsä puitteissa tehdä perusoikeuksien loukkausten johdosta myös hyvitysesityksiä laillisuusvalvontaansa kuuluville tahoille. Eduskunnan perustuslakivaliokunta on pitänyt esityksen tekemistä asian sopimiseksi ja hyvityksestä selvissä tapauksissa perusteltuna yksilöiden pääsemiseksi oikeuksiinsa, sovinnollisen ratkaisun löytämiseksi ja turhien oikeusriitojen välttämiseksi (PeVM 12/2010 vp).

Käsitykseni mukaan asiassa on tapahtunut kantelijan kannalta selvä ja luonteeltaan vakava oikeudenloukkaus. Viranomaistoiminta ei ole täyttänyt perusoikeutena turvatun oikeusturvan vaatimuksia, joten hyvityksen suorittamiselle on nähdäkseni perusteita.

Laissa valtion vahingonkorvaustoiminnasta valtaosa valtioon kohdistuvista vahingonkorvausvaatimuksista on keskitetty Valtiokonttorin käsiteltäväksi. Lakia sovelletaan valtioon kohdistuvan vahingonkorvausvaatimuksen käsittelyyn, jos vaatimus perustuu valtion viranomaisen virheeseen tai laiminlyöntiin.

4 TOIMENPITEET

Lähetän jäljennöksen tästä päätöksestäni Valtiokonttorille ja pyydän sitä olemaan sopivalla tavalla yhteydessä kantelijaan ja ratkaisemaan asian valtion vahingonkorvaustoiminnasta annetun lain perusteella. Pyydän Valtiokonttoria ilmoittamaan minulle viimeistään 1.3.2021, mihin toimenpiteisiin hyvitysesitykseni on antanut aiheutta.

Lisäksi lähetän jäljennöksen tästä päätöksestäni Kainuun oikeusaputoimistolle.